

شیوه‌نامه اجرایی دوره‌های دکتری تخصصی (Ph.D)
دانشگاه شهید چمران اهواز
(ویژه دانشجویان دکتری تخصصی ورودی ۱۳۹۵ و پس از آن)

این شیوه‌نامه در ۲۸ ماده و ۳۶ تبصره در جلسه شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۹۶/۰۹/۲۶ به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز رسید و از نیمسال اول سال تحصیلی ۹۶-۹۵ برای دانشجویان دکتری تخصصی (Ph.D) ورودی ۹۵ و بعد از آن، لازم‌الاجرا خواهد بود.

به نام خدا

شیوه‌نامه اجرایی دوره‌های دکتری تخصصی (Ph.D) دانشگاه شهید چمران اهواز

مقدمه

به منظور تعیین ضوابط اجرایی دوره‌های دکتری تخصصی (Ph.D) دانشگاه شهید چمران اهواز، شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه با توجه به آیین‌نامه مصوب جلسه شماره ۸۷۱ مورخ ۱۳۹۴/۱۱/۲۴ شورای عالی برنامه‌ریزی آموزشی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، شیوه‌نامه اجرایی دوره‌های Ph.D را به شرح زیر تصویب کرد.

الف: ضوابط کلی دوره

ماده ۱. تحصیل در دوره دکتری تخصصی (Ph.D) تمام‌وقت است و پذیرفته‌شدگان موظف هستند که طبق برنامه‌های آموزشی و پژوهشی ارائه شده از طرف گروه آموزشی، در دانشگاه حضور فعال و تمام‌وقت داشته باشند. همچنین تحصیل همزمان دانشجویان در سایر دوره‌های تحصیلی و مؤسسات آموزشی و پژوهشی ممنوع می‌باشد.

تبصره. دانشجویانی که با مؤسسات دولتی یا غیردولتی رابطه استخدامی (رسمی یا پیمانی) دارند، باید برای طول دوره تحصیل، از محل خدمت خود موافقت‌نامه رسمی به دانشگاه ارائه دهند. در غیر این صورت، دانشگاه مجاز به محروم کردن دانشجویان از ادامه تحصیل نخواهد بود.

ماده ۲. دانشجویانی که از سوی سازمان سنجش به صورت نیمه‌متمرکز گزینش و معرفی شده‌اند، لازم است در هنگام ثبت نام گواهی حد نصاب آزمون‌های زبان انگلیسی (حداقل نصاب قابل قبول در آزمون MSRT (۵۰)، TOEFL (۶۰)، IBT:TOEFL (۶۰)، IELTS (۵/۵)، TOLIMO (۶۰)، آزمون زبان عمومی دانشگاه‌های جامع کشور (۵۰) و آزمون زبان عمومی دانشگاه شهید چمران اهواز (۵۰) می‌باشد) را ارائه دهند.

تبصره. به دانشجویانی که در زمان ثبت نام، گواهی زبان را ارائه ندهند تا پایان نیمسال اول جهت کسب نمره حد نصاب زبان فرصت داده خواهد شد. در غیر این صورت، دانشجوی موظف است جهت شرکت در آزمون زبان عمومی دانشگاه شهید چمران اهواز در دوره‌های آمادگی مرکز زبان دانشگاه شرکت کند.

ماده ۳. گروه‌های مجری می‌توانند به دو شیوه آموزشی - پژوهشی و پژوهش محور دانشجوی پذیرند. گروه‌ها می‌توانند در صورت اخذ مجوز لازم از شورای گسترش وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، به ازای هر ۵ دانشجوی دکتری آموزشی - پژوهشی، یک دانشجوی دکتری به شیوه پژوهش محور جذب کنند.

ماده ۴. مدت تحصیل در دوره دکتری تخصصی در هر دو شیوه آموزشی - پژوهشی و پژوهش محور، حداقل شش و حداکثر هشت نیمسال تحصیلی است.

تبصره ۱. در صورتی که دانشجوی در مدت مقرر دانش آموخته نشود، دانشگاه اختیار دارد حداکثر دو نیمسال دیگر به سنوات دانشجوی اضافه کند. تمدید نیمسال‌های نهم و دهم با درخواست دانشجوی و تأیید استاد راهنما، شورای گروه و تحصیلات تکمیلی دانشکده و دانشگاه انجام می‌شود. برای دانشجویان مشمول آموزش رایگان، تمدید نیمسال نهم رایگان و تمدید نیمسال دهم منوط به پرداخت هزینه طبق تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه می‌باشد.

تبصره ۲. چنانچه دانشجوی نتواند تا پایان نیمسال دهم دانش آموخته شود، باید پرونده دانشجوی با درخواست کتبی او و تأیید استاد راهنما، گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، حداکثر تا یک ماه پیش از پایان نیمسال دهم، به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه جهت تصمیم‌گیری و طرح در کمیسیون موارد خاص دانشگاه ارجاع داده شود. در صورت تأیید یک نیمسال دیگر، هزینه آن مطابق با تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه از دانشجوی اخذ خواهد شد. اگر درخواست دانشجوی به مدیریت

تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال نشود، دانشجو در پایان نیمسال دهم به علت اتمام سنوات مجاز تحصیلی، اخراج خواهد شد.

ماده ۵. لازم است دانشجو حداکثر تا پایان نیمسال دوم در خصوص انتخاب استاد راهنمای خود از میان اعضای هیأت علمی دانشگاه شهید چمران اهواز اقدام کند. تعیین استاد راهنما با حداقل مرتبه استادیاری با درخواست دانشجو و موافقت عضو هیأت علمی و تأیید گروه صورت می‌گیرد.

تبصره. در صورت نیاز، دانشجو می‌تواند با تأیید استاد راهنمای اول، گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و صدور مجوز از سوی مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه، نسبت به انتخاب استاد راهنمای دوم و مشاور از سایر مؤسسات آموزشی و پژوهشی کشور و مراکز معتبر بین‌المللی اقدام کند.

ماده ۶. تغییر رشته و انتقال دانشجو در دوره دکتری تخصصی، ممنوع است.

تبصره. در شرایط خاص، با ارایه دلایل توجیهی و موافقت توسط استاد راهنما، شوراهای گروه و تحصیلات تکمیلی دانشکده، دانشجو می‌تواند در طول دوره تحصیل، فقط یک درس را به عنوان میهمان در یکی از دانشگاههای مورد تأیید مدیریت تحصیلات تکمیلی بگذراند.

ماده ۷. انصراف از تحصیل در دوره‌های دکتری تخصصی با درخواست دانشجو امکان‌پذیر است. دانشجو می‌تواند حداکثر تا یک ماه پس از درخواست انصراف از تحصیل نسبت به بازپس‌گیری آن اقدام کند.

تبصره. دانشجوی انصرافی موظف است مطابق قوانین و مقررات دانشگاه به تمامی تعهدات مربوطه، عمل کند.

ماده ۸. در شرایط خاص، حذف نیمسال با درخواست دانشجو، حداکثر تا قبل از شروع امتحانات و با تصویب شوراهای گروه، دانشکده و شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه امکان‌پذیر است.

ماده ۹. دانشجو در هر دو شیوه آموزشی - پژوهشی و پژوهش‌محور می‌تواند حداکثر یک نیمسال از مرخصی تحصیلی با احتساب سنوات، استفاده کند.

تبصره. در صورتی که دانشجو حتی برای یک نیمسال تحصیلی انتخاب واحد نکند، از ادامه تحصیل محروم می‌شود.

ب. ضوابط مرحله آموزشی

ماده ۱۰. آموزش در دوره دکتری تخصصی مبتنی بر نظام واحدی انجام می‌شود. مجموع واحدهای دوره دکتری ۳۶ واحد است که در شیوه آموزشی - پژوهشی ۱۲ تا ۱۸ واحد آن، واحدهای درسی و ۱۸ تا ۲۴ واحد آن مربوط به رساله است. در شیوه پژوهش‌محور نیز ۶ واحد آن واحدهای درسی مرتبط با موضوع رساله و ۳۰ واحد آن نیز مربوط به رساله است.

تبصره ۱. هر نیمسال تحصیلی ۱۸ هفته شامل ۱۶ هفته آموزش و دو هفته ارزشیابی پایان نیمسال می‌باشد.

تبصره ۲. دانشجو در هر نیمسال تحصیلی موظف است حداقل ۶ و حداکثر ۱۰ واحد درسی را انتخاب کند.

تبصره ۳. گروه‌های آموزشی موظف هستند که تعداد ۱۲ تا ۱۸ واحد درسی را حداکثر در دو نیمسال تحصیلی ارایه دهند.

توضیح: در نیمسال آخر مرحله آموزشی شرط اخذ حداقل واحد ضروری نیست.

تبصره ۳. حذف اضطراری یا تک درس در دوره‌های دکتری ممنوع است.

ماده ۱۱. در صورت لزوم حداکثر در یک نیمسال تحصیلی به تشخیص استاد راهنما و تأیید گروه، دانشجو موظف به گذراندن حداکثر ۶ واحد جبرانی از درس‌های کارشناسی یا کارشناسی ارشد خواهد بود. نمره این درس‌ها در معدل دانشجو محاسبه نمی‌شود. دانشجو باید هزینه این درس‌ها را طبق تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه در مورد دانشجویان شهریه‌پرداز پرداخت کند.

ماده ۱۲. واحدهای درسی با نظر شوراهای گروه و تحصیلات تکمیلی دانشکده و بر اساس برنامه درسی مصوب هر رشته انتخاب خواهد شد.

ماده ۱۳. حداقل نمره قبولی در هر درس ۱۴ از ۲۰ و میانگین کل قابل قبول در درس های مرحله آموزشی ۱۶ از ۲۰ است.

تبصره ۱. در صورتی که میانگین نمره کل درس های مرحله آموزشی کمتر از ۱۶ باشد، دانشجو مجاز خواهد بود جهت جبران معدل، حداکثر در یک نیمسال تحصیلی با نظر استاد راهنما و تأیید شوراهای گروه و تحصیلات تکمیلی دانشکده، درس یا درس هایی از دروس گذرانده شده دوره را برای ترمیم میانگین کل، اخذ کند و با موفقیت بگذراند، در غیر این صورت از ادامه تحصیل محروم می شود. دانشجو باید هزینه های انتخابی جهت ترمیم معدل را طبق تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه در مورد دانشجویان شهریه پرداز پرداخت کند.

تبصره ۲. محاسبه میانگین کل نمرات دانشجو صرفاً بر اساس آخرین نمره قبولی وی انجام می شود؛ بنابراین نمره مردودی درسی که در نیمسال بعد با موفقیت گذرانده شود، در میانگین کل محاسبه نخواهد شد.

تبصره ۳. دانشجوی مشمول آموزش رایگان، در صورت عدم کسب نمره قبولی در هر درس یا حذف غیر موجه آن، موظف است برای انتخاب مجدد همان درس یا درس جایگزین، هزینه مربوط به آن را بر اساس تعرفه مصوب هیأت امنای دانشگاه پرداخت کند.

تبصره ۴. چنانچه دانشجو در طول نیمسال تحصیلی در بیش از سه شانزدهم از کلاس های یک درس یا در جلسه امتحان پایان نیمسال آن درس غیبت کند، این غیبت غیر موجه تلقی شده و آن درس حذف خواهد شد. در این صورت رعایت حداقل شش واحد در طول نیمسال برای دانشجو الزامی نیست ولی نیمسال مذکور جزو مدت مجاز دوره تحصیلی وی محسوب می شود.

ماده ۱۴. مدرسان درس های دوره دکتری تخصصی می باید حداقل استادیار و دارای سه سال سابقه کار در گروه آموزشی مربوط پس از تاریخ اخذ مدرک دکتری باشند و نیز حداقل دو سال سابقه تدریس در دوره های کارشناسی ارشد یا دکتری عمومی را داشته باشند.

ماده ۱۵. گروه های آموزشی باید برای دانشجویان هر ورودی دو بار تاریخ آزمون جامع تعیین کنند و همه دانشجویان پس از پایان دوره آموزشی (به تأیید معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده) و قبولی در آزمون های معتبر زبان انگلیسی، موظف به شرکت در اولین آزمون جامع خواهند بود. شرکت نکردن دانشجو در آزمون جامع تعیین شده از سوی گروه، به هر دلیل - بجز مرخصی تحصیلی بدون احتساب در سنوات - به منزله مردودی است. بنابراین، اگر دانشجو در اولین آزمون جامع برگزار شده، شرکت نکند و یا نمره قبولی به دست نیآورد، تنها یکبار دیگر می تواند در آزمون جامع شرکت کند. عدم موفقیت دانشجو در بار دوم منجر به محرومیت از تحصیل او خواهد شد. معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده باید پس از برگزاری هر آزمون جامع، نتیجه را در سامانه مدیریت اطلاعات پژوهشی دانشگاه (RMS) ثبت کند. در صورت عدم کسب حد نصاب لازم در بار دوم، در شرایط خاص با درخواست دانشجو، پرونده وی جهت تصمیم گیری در خصوص امکان شرکت مجدد در آزمون جامع، به کمیسیون موارد خاص دانشگاه ارجاع می شود.

قبولی در آزمون جامع لازمه صدور مجوز دفاع از طرح پیشنهادی رساله می باشد و این آزمون طی مراحل زیر انجام خواهد شد:

(۱) درخواست کتبی دانشجو و موافقت استاد راهنما خطاب به مدیر گروه

(۲) پس از طرح موضوع در جلسه گروه، تاریخ و ساعت و محل برگزاری آزمون های کتبی و شفاهی جامع تعیین می گردد. همچنین در شورای گروه سه نفر از مدرسان دوره (استاد راهنما و دو نفر دیگر) که حداقل یکی از آنها باید دارای حداقل مرتبه

دانشیاری باشد، به عنوان آزمون گیرندگان مرحله کتبی تعیین می شوند. سوالات کتبی باید از سه تا چهار درس از دروسی که توسط دانشجو گذرانده شده‌اند، با تشخیص گروه آموزشی و متناسب با ارزش آن درس‌ها طرح شوند. درخواست برگزاری آزمون کتبی جامع از سوی گروه به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال می گردد.

۳) موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مطرح می شود و در صورت تصویب، مدارک مورد نیاز مطابق با چک لیست‌های تحصیلات تکمیلی و با پیشنهاد یک نفر به عنوان ناظر، حداقل سه هفته قبل از آزمون کتبی به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه جهت اخذ مجوز ارسال می گردد.

۴) درخواست و مستندات آزمون جامع در تحصیلات تکمیلی دانشگاه بررسی و در صورت تأیید، مجوز آزمون صادر می گردد.

۵) سؤالات آزمون کتبی توسط مدیر گروه از آزمون گیرندگان جمع آوری می شود و با مسئولیت اجرایی مدیر گروه، آزمون برگزار می شود.

۶) آزمون شفاهی جامع با حضور مدیر گروه، استاد راهنما، ناظر تحصیلات تکمیلی و دو یا سه نفر از مدرسان دوره (غیر از آزمون گیرندگان مرحله کتبی) برگزار خواهد شد. در صورتی که تعداد مدرسان برای آزمون شفاهی جامع، کافی نباشد می توان از آزمون گیرندگان مرحله کتبی برای آزمون شفاهی استفاده کرد.

۷) جهت قبولی در آزمون جامع، دانشجو می باید در مجموع درس‌های آزمون کتبی (با ضریب ۰/۷) و شفاهی (با ضریب ۰/۳) که حداکثر به فاصله یک هفته برگزار می شوند، حداقل نمره ۱۶ از ۲۰ را کسب نماید.

تبصره ۱. ناظر تحصیلات تکمیلی پیشنهادی دانشکده باید از میان اعضای هیأت علمی با مرتبه استادیار به بالا و حداقل پنج سال سابقه کار در دانشگاه و از گروه آموزشی غیر از گروه آموزشی دانشجو و استاد راهنما انتخاب شود.

تبصره ۲. گروه‌های آموزشی باید حداقل دو ماه پیش از برگزاری آزمون جامع، عناوین درس‌های انتخابی برای آزمون را به دانشجویان اطلاع دهند و دانشجویان نیز باید تا این زمان، درخواست کتبی خود را برای شرکت در آزمون جامع به گروه تحویل دهند.

ج: ضوابط مرحله پژوهشی

ماده ۱۶. لازم است در شیوه پژوهش محور تا پایان نیمسال سوم و در شیوه آموزشی - پژوهشی تا پایان نیمسال چهارم طرح پیشنهادی رساله (پروپوزال) در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مصوب گردد.

ماده ۱۷. در شیوه آموزشی - پژوهشی، استاد راهنمای اول باید حداقل مرتبه استادیار و سه سال سابقه تدریس در دوره‌های تحصیلات تکمیلی داشته باشد و همچنین دو پایان‌نامه کارشناسی ارشد را در دانشگاه راهنمایی کرده باشد. هر یک از استادان راهنما باید حداقل دو مقاله با نمایه معتبر (ISC علمی - پژوهشی یا ISI) به عنوان نویسنده مسئول با نام دانشگاه شهید چمران اهواز در سه سال اخیر منتشر کرده باشند. استاد راهنما باید اولین رساله‌ای را که در دوره دکتری تخصصی راهنمایی می کند، به طور مشترک (با یکی از اعضای گروه آموزشی که دارای تجربه راهنمایی رساله دکتری است)، به عهده گیرد. در شیوه پژوهش محور، علاوه بر شرایط یاد شده برای استادان راهنما، لازم است استاد راهنمای اول دو طرح پژوهشی را به اتمام رسانده یا در دست اجرا داشته باشد که از این میان، حداقل یک طرح می باید تقاضا محور با دستگاه‌های اجرایی باشد.

تبصره ۱. در صورت لزوم به پیشنهاد استاد راهنما و با تأیید گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده، مسئولیت راهنمایی رساله دانشجو را دو استاد راهنما به طور مشترک عهده‌دار می شوند.

تبصره ۲. در صورت نیاز به پیشنهاد استاد راهنما و تأیید گروه و شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده می‌توان یک یا دو استاد مشاور با حداقل مرتبه استادیار برای هدایت دانشجو تعیین کرد. در صورتی که دو استاد مشاور برای رساله انتخاب شوند، امتیاز و واحد آن به تساوی بین آنها تقسیم می‌شود.

تبصره ۳. در شرایط خاص با رعایت ضوابط این شیوه‌نامه، با درخواست استاد راهنما و تأیید شوراهای گروه و دانشکده و تأیید مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه می‌توان استاد راهنمای دوم (دارای مدرک دکتری تخصصی) و استاد مشاور (از متخصصان حرفه‌ای) را خارج از مؤسسه انتخاب کرد. به هر حال، در یک رساله، تعداد استادان راهنما و مشاور نباید از چهار نفر بیشتر باشد.

تبصره ۴. هیچکدام از بستگان درجه یک دانشجو (پدر، مادر، خواهر، برادر، همسر و فرزند) نمی‌توانند راهنمایی، مشاوره و یا داوری رساله او را به عهده گیرند.

ماده ۱۸. ارائه طرح پیشنهادی رساله (پروپوزال) طی مراحل اجرایی زیر انجام می‌گیرد:

۱) ارائه موضوع با اعلام آمادگی دانشجو و تأیید استاد/استادان راهنما و مشاور به شورای گروه
۲) پس از طرح موضوع در جلسه گروه، تاریخ و ساعت و محل برگزاری دفاع از طرح پیشنهادی رساله تعیین می‌گردد. همچنین سه نفر متخصص مرتبط شامل دو نفر با حداقل مرتبه استادیار و حداقل سه سال سابقه تدریس در دانشگاه و یک نفر با حداقل مرتبه دانشیار به عنوان داور تعیین می‌شوند. مراتب به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام می‌گردد. یک نفر از داوران می‌تواند از متخصصان خارج از دانشگاه با مدرک دکتری تخصصی باشد.
تبصره. گروه باید حداکثر تا دو هفته پس از دریافت پروپوزال دانشجو، تاریخ و ساعت و محل برگزاری جلسه دفاع از پروپوزال را تعیین کند.

۳) موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مطرح می‌شود و در صورت تصویب همراه با مدارک مورد نیاز مطابق با چک لیست‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه و با پیشنهاد یک ناظر، حداکثر تا دو هفته پس از دریافت پروپوزال دانشجو و صورتجلسه گروه آموزشی درباره تعیین تاریخ جلسه دفاع از پروپوزال، طرح پیشنهادی رساله به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه جهت اخذ مجوز ارسال می‌گردد.

تبصره. ناظر تحصیلات تکمیلی پیشنهادی دانشکده برای جلسه دفاع از پروپوزال، باید از میان اعضای هیأت علمی با مرتبه استادیار به بالا و حداقل پنج سال سابقه تدریس در دانشگاه و از گروه آموزشی دیگری غیر از گروه آموزشی دانشجو و استاد راهنما باشد.

۴) درخواست و مستندات دفاع از طرح پیشنهادی رساله حداکثر تا دو هفته پس از دریافت آن، در تحصیلات تکمیلی دانشگاه، بررسی و در صورت تأیید، مجوز آن صادر می‌شود.

۵) طرح پیشنهادی رساله برای داوران انتخاب شده ارسال می‌گردد، سپس جلسه دفاع از آن در حضور سه داور منتخب، استادان راهنما و مشاور و ناظر تحصیلات تکمیلی دانشگاه انجام می‌شود. مسئولیت اجرایی جلسه دفاع به عهده ناظر تحصیلات تکمیلی است.

۶) در صورت تأیید حداقل دو نفر از هیأت داوران با کلیات طرح پیشنهادی رساله، اصلاحات مورد نظر داوران صورتجلسه و به دانشجو و استاد راهنما ابلاغ می‌گردد.

۷) در صورت اعمال اصلاحات پیشنهادی داوران، طرح پیشنهادی رساله از طریق گروه و حداکثر تا دو هفته پس از انجام اصلاحات، به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام می‌گردد.

۸) حداکثر تا دو هفته بعد، باید طرح پیشنهادی رساله در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده مطرح شود و صورتجلسه شورا به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارسال گردد. در صورت رعایت ضوابط و مقررات و تأیید آن به وسیله شورای آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشگاه، طرح پیشنهادی رساله دانشجوی رسمیت می یابد و قابل اجرا خواهد شد.

ماده ۱۹. ضوابط تغییر در استادان راهنما یا مشاور پس از تصویب طرح پیشنهادی رساله

تغییر استادان راهنما:

۱) در مورد استاد راهنمای اول، پیشنهاد از سوی مدیر گروه یا معاون آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده یا معاونت آموزشی دانشگاه و در مورد استاد راهنمای دوم پیشنهاد از سوی استاد راهنمای اول با ذکر دلایل توجیهی در شورای گروه آموزشی مطرح و در صورت تصویب، مراتب به شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده ارسال می شود.

۲) طرح و تصویب موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده

۳) طرح و تصویب موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه

تغییر استادان مشاور:

۱) پیشنهاد از سوی استاد راهنما با دلایل توجیهی به گروه آموزشی

۲) طرح و تصویب موضوع در شورای گروه

۳) طرح و تصویب موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده

۴) اطلاع رسانی از طرف دانشکده به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه

تبصره. جهت طرح هر یک از پیشنهادهای یاد شده در شورای گروه نباید بیش از یک سال از تصویب طرح پیشنهادی رساله در تحصیلات تکمیلی دانشگاه گذشته باشد.

ماده ۲۰. دانشجوی مجاز است در زمان تدوین رساله دکتری و برای ادامه فعالیت های پژوهشی خود طبق آیین نامه مصوب وزارت، در مدت مجاز تحصیلی با عنوان فرصت تحقیقاتی به یکی از مؤسسه های آموزش عالی داخلی یا خارجی سفر کند.

ماده ۲۱. دفاع از رساله به درخواست دانشجو و تأیید استاد/استادان راهنما مبنی بر تکمیل مراحل پژوهشی و نگارشی رساله و ارائه مستندات زیر پس از گذشت حداقل ۶ ماه از تصویب طرح پیشنهادی در شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه انجام می شود:

۱) ارائه گواهی پذیرش یا چاپ یک مقاله مستخرج از رساله در شیوه آموزشی - پژوهشی و دو مقاله مستخرج از رساله در شیوه پژوهش محور در مجلات علمی - پژوهشی دارای نمایه ISC و ضریب تأثیر مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و یا وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و یا حوزه علمیه و یا دارای نمایه بین المللی ISI دارای ضریب تأثیر در JCR که در لیست مجلات بی اعتبار وزارت علوم و دانشگاه نیز نباشد.

تبصره ۱. چنانچه مقاله دانشجو در مجله ای به چاپ برسد که هر یک از استادان راهنما و مشاور سردبیر آن باشند و یا مجله متعلق به گروه آموزشی باشد که دانشجو در آن مشغول به تحصیل است، آن مقاله برای دفاع از رساله پذیرفته نخواهد شد.

تبصره ۲. در صورتی که هر کدام از استاد/استادان راهنما به هر دلیل تمایل به ذکر نام خود در مقاله مستخرج از رساله نداشته باشد لازم است ضمن تأیید صحت مقاله و نتایج آن، موضوع را پیش از ارسال مقاله به صورت کتبی به اطلاع مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه برساند تا در سوابق دانشجو ثبت شود. در صورت عدم اطلاع رسانی قبلی، مقاله مورد نظر برای دفاع پذیرفته نخواهد شد.

۲) رساله چاپ شده.

تبصره: دانشجو می تواند با موافقت استادان راهنما، رساله خود را به زبان انگلیسی بنویسد.

۳) تأیید کتبی استاد/استادان راهنما مبنی بر کفایت دستاوردهای علمی و پژوهشی رساله مطابق با طرح پیشنهادی مصوب.

۴) تأیید دستگاه اجرایی سفارش دهنده طرح در شیوه پژوهش محور

ماده ۲۲. در صورت فراهم بودن شرایط یاد شده، دفاع از رساله طی مراحل زیر انجام خواهد شد:

۱) طرح موضوع در جلسه گروه، تأیید مستندات لازم و پیشنهاد حداقل پنج عضو هیأت علمی با تخصص مرتبط با رساله (علاوه بر استادان راهنما و مشاور) با حداقل مرتبه استادیاری و حداقل پنج سال سابقه کار آموزشی و پژوهشی جهت داور رساله. از داوران پیشنهادی لازم است حداقل سه عضو از داخل و حداقل دو عضو از خارج از دانشگاه شهید چمران اهواز باشند. یکی از داوران خارجی می تواند از متخصصان حرفه‌ای دارای مدرک دکتری تخصصی انتخاب شود.

۲) طرح موضوع در شورای تحصیلات تکمیلی دانشکده و انتخاب سه داور از میان داوران پیشنهادی گروه. در صورت تصویب موضوع مدارک مورد نیاز مطابق با چک لیست‌های تحصیلات تکمیلی دانشگاه و پیشنهاد یک ناظر، سه هفته قبل از دفاع از رساله به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه جهت اخذ مجوز ارسال می گردد.

تبصره ۱. از داوران انتخابی لازم است حداقل یک نفر با مرتبه دانشیار و حداقل یک نفر از خارج از دانشگاه شهید چمران اهواز باشد.

تبصره ۲. ناظر تحصیلات تکمیلی پیشنهادی دانشکده می باید از میان اعضای هیأت علمی با مرتبه استادیار به بالا و حداقل پنج سال سابقه تدریس در دانشگاه و از گروه آموزشی غیر از گروه آموزشی دانشجو و استاد راهنما باشد.

۳) درخواست و مستندات دفاع از رساله در تحصیلات تکمیلی دانشگاه بررسی و در صورت تأیید، مجوز آن صادر می گردد.

۴) جلسه دفاع در حضور استاد/استادان راهنما و استاد/استادان مشاور، هر سه داور، نماینده دستگاه سفارش دهنده طرح (در شیوه پژوهش محور) و با مدیریت ناظر تحصیلات تکمیلی دانشکده برگزار می شود. مسئولیت اجرایی برگزاری دفاع به عهده معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده است.

تبصره. در شرایط خاص و در صورتی که استاد راهنمای دوم و یا استاد مشاور نتوانند در جلسه دفاع حضور داشته باشند، باید تا پیش از برگزاری جلسه دفاع، نمره خود را به شکل کتبی به معاونت آموزشی و تحصیلات تکمیلی دانشکده اعلام کند تا ناظر تحصیلات تکمیلی دانشکده، نمره را در جلسه دفاع به همراه داشته باشد.

ماده ۲۳. نمره رساله در میانگین کل محاسبه نمی شود و ارزیابی آن بر اساس کیفیت علمی پژوهشی، میزان نوآوری، چگونگی دفاع، نحوه نگارش و غیره بر اساس فرم پیوست صورت می پذیرد و به صورت قبول با درجه عالی (۱۹ تا ۲۰)، خیلی خوب (۱۸ تا ۱۷/۹۹) و خوب (۱۶ تا ۱۷/۹۹) و همچنین غیر قابل قبول (کمتر از ۱۶) ارزیابی می شود.

تبصره ۱. چنانچه رساله دانشجو غیر قابل قبول (کمتر از ۱۶) ارزیابی شود، با تأیید هیأت داوران فقط یکبار دیگر در سقف مدت مجاز تحصیل، به دانشجو اجازه داده می شود تا از رساله خود دفاع کند.

تبصره ۲. ملاک تصمیم‌گیری در خصوص قبول و رد رساله و همچنین درجه آن، میانگین نمرات استاد/استادان راهنما و مشاور/مشاوران و داوران است که لازم است هر یک به‌طور مستقل نمره خود را به ناظر تحصیلات تکمیلی جهت جمع بندی تحویل دهند. در صورتی که رساله دو استاد راهنما یا دو استاد مشاور داشته باشد، میانگین نمره آنها ملاک خواهد بود.

تبصره ۳. دانشجویی که در فرصت تعیین شده نتواند از رساله خود با درجه قبولی دفاع کند، فقط گواهی گذراندن واحدهای درسی به وی اعطاء می شود.

ماده ۲۴. تاریخ دانش‌آموختگی، روز دفاع و کسب درجه قبولی از رساله است.

ماده ۲۵. نحوه نگارش و صحافی رساله مطابق با شیوه نامه مصوب دانشکده محل تحصیل دانشجو می باشد.

ماده ۲۶. دانشجوی پس از گذراندن موفق مراحل آموزشی و پژوهشی و قبولی رساله، دانش آموخته دوره دکتری تخصصی (Ph.D.) شناخته می شود و باید حداکثر تا دو ماه پس از جلسه دفاع، اصلاحات مورد نیاز را انجام دهد و رساله اصلاح شده خود را به ناظر تحصیلات تکمیلی تحویل دهد. استاد راهنما نیز حداکثر تا دو هفته پس از دریافت رساله دانشجو از ناظر تحصیلات تکمیلی، باید نظر خود را درباره تأیید یا عدم تأیید اصلاحات انجام شده، به ناظر تحصیلات تکمیلی اعلام کند. تبصره. دانشجو باید حداکثر تا سه ماه پس از تاریخ دفاع، نسبت به انجام مراحل تسویه حساب اقدام کند. در صورت تأخیر، موضوع جهت تصمیم گیری به مدیریت تحصیلات تکمیلی دانشگاه ارجاع می شود تا با توجه به شرایط، در خصوص جریمه مالی، کسر یک نمره و یا لغو دفاعیه دانشجو اقدام شود.

ماده ۲۷. در موارد زیر دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکتری تخصصی (Ph.D) محروم خواهد شد:

۱) میانگین کل نمرات مرحله آموزشی (با رعایت تبصره های ۱ و ۲ ماده ۱۳ این شیوه نامه) کمتر از ۱۶ شود.

۲) صلاحیت علمی دانشجو پس از دو بار آزمون جامع احراز نشود.

۳) رساله دانشجو غیر قابل قبول (مردود) ارزیابی شود (با رعایت تبصره ۱ ماده ۳۳ این شیوه نامه).

۴) مدت تحصیل دانشجو بیش از حد مجاز به طول انجامد.

۵) ترک تحصیل و عدم حضور دانشجو به تأیید گروه آموزشی، دانشکده و دانشگاه رسیده باشد.

تبصره. در صورت محروم شدن یا انصراف دانشجو از ادامه تحصیل در دوره دکتری تخصصی (Ph.D)، طبق ضوابط دانشگاه، تسویه حساب دانشجو (اعم از روزانه، شبانه و پردیس) و بازگرداندن مدارک ثبت نامی و تحویل گواهی کارنامه تحصیلی، منوط به پرداخت شهریه مربوط می باشد.

ماده ۲۸. گروه های آموزشی نمی توانند مصوبه ها و یا شیوه نامه های داخلی مغایر با این شیوه نامه، تصویب و یا اجرا کنند.

این شیوه نامه در ۲۸ ماده و ۳۶ تبصره در جلسه شماره ۳۶۰ مورخ ۱۳۹۶/۰۹/۲۶ به تصویب شورای تحصیلات تکمیلی دانشگاه شهید چمران اهواز رسید و از نیمسال اول سال تحصیلی ۹۶-۹۵ برای دانشجویان دکتری تخصصی (Ph.D) ورودی ۹۵ و بعد از آن، لازم اجرا خواهد بود.